

3 snabba

- Scan-Speak-element
- WBT-kontakter
- Egenutvecklat internkablage från Supra

Mustigt musikaliska Skärpa & glöd

Priset drar iväg...

... men det är inget man sitter och tänker på när man lyssnar, tvärtom, det här är ett par riktigt högklassiga stativhögtalare med musikåtergivningen i högsätet.

KRAFTFULLA HUMÖRHÖJARE!

Klassiska QLN är tillbaka! Återigen tänjer man gränserna för hur långt man kan gå med en 2-vägare – och det med besked! **Text** Mats Meyer-Lie **Bild** H&M

Ända sedan 1981 då den först dök upp i Göteborgsområdet har pyramidformade QLN One haft en alldeles särskild plats i svensk hifi-historia. Ja, man skulle nog kunna säga unik eftersom den var vår första verkliga supermonitor, helt på nivå med dåtidens

utländska, framför allt brittiska konkurrenter.

För många blev det en verklig öronöppnare: Så liten och ändå så mustigt och resligt ljud! Redan utan subwoofer! För sättet de här högtalarna lyckades försvinna ur rummet och istället måla upp en stor inspel-

ningsrymd fick till och med många inbitna Carlsson/Sonab-anhängare att börja klia sig i huvudet.

Visst, små stativhögtalare brukar kunna försvinna rent visuellt, men ett av skälen till att QLN One gjorde det så förbluffande trovärdigt, var just den för tiden unikt pyra-

Mycket välbyggda
80–90% av ljudet jämfört
med Signature

Lite alldaglig form

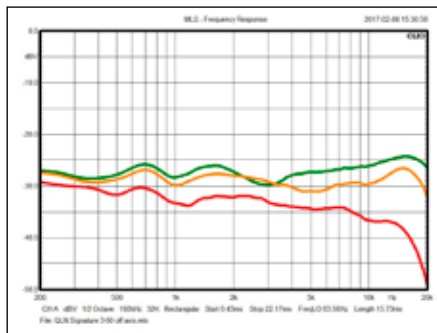

En mindre spektakulär
men inte desto mindre
välbyggd högtalare, som
har flera familjelikheter
med den nästan dubbelt
så dyra Signature 3, utom
det så viktiga allra sista:
pricken över i.

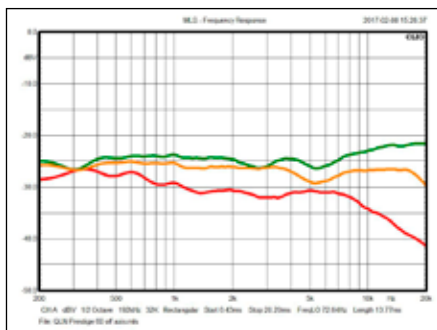
midformade lådan. För även om formen var uppseendeväckande så var den också 100% funktionell. Förutom att de sluttande väg-garna gör lådan mycket stadig men också förhindrar stående vågor och resonanser, så ger pyramidformen en minimal framsida med få störande tidiga reflexer. Vill man ha precision i ljudet måste de tidiga reflexerna bort.

Men den sluttande formen har ännu en fördel. Den får nämligen diskant och bas att hamna i rätt akustiska fas, vilket tillsammans med få tidiga baffelreflexer gav högtalaren hög transparens och transientskärpa. För slipper man front- och kantreflexer (fronten hade nämligen också avfasade kanter) liksom lådresonanser och dessutom får element i samma akustiska tidsplan, så börjar själva högtalaren bli mer osynlig rent akustiskt, utan att lägga till egna egenskaper.

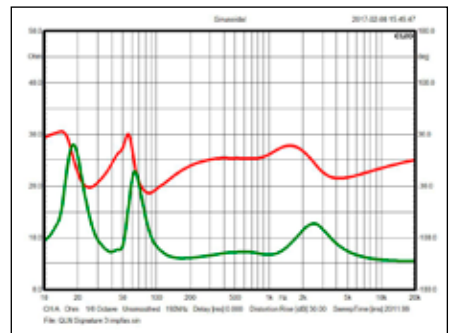
Fast då krävs förstås också fina element och ett verkligt fintrimmat delningsfilter

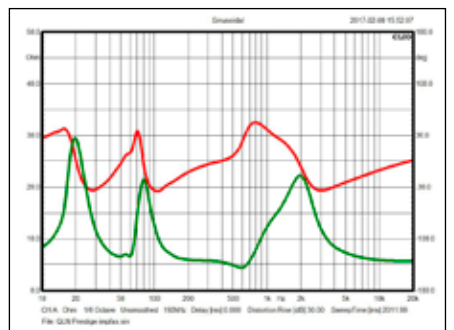
Mätt rakt framifrån (grön) ger Signature 3 en hyggligt jämn frekvensgång med en mjuk diskantförhöjning över 5 kHz. Mätt 30 grader från sidan (gul) är frekvensgången lika jämn men med en liten nivåuppslutning vid 16 kHz. Jämmt också vid 60 grader (röd), men med svagt fallande topp och tydligt fall över 16 kHz.

Prestige One har en nästan exemplariskt rak frekvenskurva med svag nivåförhöjning i toppen, mätt framifrån (grön). 30 grader från sidan (gul) är linjäriteten lika imponerande och först vid 60 grader (röd) syns ett tydligt diskantfall.

Impedansen (grön) går aldrig under 5 ohm och lär inte väcka några bekymmer för förstärkaren. Fäsväxlingarna (röd) är också rätt snälla, men blir tydligt kapacitiva runt 80 Hz.

Impedansen (grön) hos Prestige One kan bli lite knivigare, eftersom den inte är lika utjämnad som hos Signature 3. Lägsta värde 4 ohm vid 600 Hz. Fäsväxlingarna (röd) är också större. Notera också en något högre basavstämning än hos Signature 3:an.

”Den nya modellen är en verklig hantverksprodukt”

som får enheterna att jobba skarvlöst. En annan berömd 2-vägare som använde sig av pyramidformen är förstås Wilson WATT, men den kom faktiskt några år senare än QLN.

1989 kom den förbättrade QLN Signature med bland annat finare kevlarbass (Scan-Speak) och låda i det unika, viskoelastiskt dämpade träfiber materialet Q-Board. Modellen tillverkades ända fram till 2002, men parallellt fanns den i flera trimmade varianter som exempelvis Signature HD II Split Field – en påkostad kultmodell från sent 1990-tal med externt superfilter.

Efter att QLN haft annan regi i 10 år köpte konstruktören Mats Andersen (DLS, QRS med flera), som också var en av de tidiga delägarna, tillbaka namnet 2012. Och med samma modifieringsiver som tidigare blev första produkten från det nygamla märket, ja ni gissade rätt, ett omfattande uppgraderingskit för den ursprungliga Sig-

nature-modellen (se H&M nr 9/2013), med bland annat ny diskant, nytt filter och nytt internkablage. QLN Signature är förövrigt en modell som sålts i över 1.000 par bara i Sverige mellan 1989 och 2002 och som alltid varit het på andrahandsmarknaden. Inte illa med tanke på att det inte handlar om en direkt billig 2-vägare.

Så varför nu all den här historiken undrar ni? Jo, för nåt år sedan kom det som många så länge gått och hoppats på: att uppgraderingen skulle bli startskottet för en ny, modern QLN Signature. Vi har hört olika namn som The Qln fluktuerat, men till slut föll valet på Qln Signature 3.

Den nya modellen är en verklig hantverksprodukt som behållit alla Ur-Signaturens fördelar, men förädlad dem så till den milda grad.

Lådformen är därför densamma och materialet fortfarande resonansdöd Q-Board, men lådan har blivit lite djupa- →

3 snabba

- Byggda i Sverige
- Transparent internkablage
- Q-board

Signature 3 är ett mycket ambitiöst bygge, på högsta möbelnivå.

Höger: En tydlig skillnad förutom formen är att Prestige One har en täckplatta vid kontakterna: enklare och billigare än att vara utan, som hos Signature 3. Bästa sortens kontakter hos båda, däremot.

re och fronten ännu starkare förankrad i lådan. Hos QLN har man alltid lagt största vikt vid att ha ett högt delat, snabbt och brett mellanregistret och att röster skall låta naturligt. Därför har den nya modellen ett nytt, lätt 7-tums kevlarelement (Scan-Speak) tillverkat enligt QLN-specifikationer inklusive extra lång slaglängd för att kunna flytta nästa samma luftvolym som en 8-tummare. För att öka dynamiken har elementet dessutom kopparringar i magnetgapet som hjälper till att minska induktans vid högre frekvens. Det har också tätt lindad åttkantig spoltråd, också det för att minska dynamiska förluster. Tråden är dessutom i ren koppar för att inte blanda material.

Elementet hör inte till Scan-Speaks allra senaste, men är valt utifrån det ljudmässiga resultatet. Sak samma med den mjuka 25-millimeters diskanten. Helt avgörande för att "sy ihop" klangen är förstas filtret och här har man valt idel superkomponenter från Mundorf.

Alla kondensatorer i signalled är inbakade i oljefilm för att minska mekaniska mikroströningar (mikrofoni). Internkablaget är helt i koppar (Transparent) liksom de stadiga kontakterna, allt för att inte få onödiga materialövergångar. Kontakterna är dock guldbelagda för att hindra korrosion. För att undvika virvelströmmar och resonanser är de monterade direkt i lådan utan traditionell metallplatta.

Ännu en dyr 2-vägare tänkte vi när vi lite pliktskyldigt packade upp Signature-treorna. Men du som vi lär också tappa hakan första gången du lyssnar på de här till synes anspråkslösa stativarna. Rätt ut ur lådan och rutinmässigt uppställda på stativ tar 2-vägarna omedelbart kommando över rummet med magnifik närvaro i ljudet och mustig, ja nästa glödande sensuell klang.

Musiken känns liksom kroppslig och organisk där andra högtalare kan låta hårt och mekaniskt. Stereoprecisionen och punktformigheten är skyhögt utan att upplevas som överdrivet skarpskuren och det känns som om högtalarna plötsligt drar upp ridån hela vägen ut åt sidorna. Ja, man får nypa sig i armen för att riktigt fatta att det faktiskt är de beskedliga små pyramiderna som transformerar rummet så storslaget och överväldigande!

Men det är inte allt. Den chockerande djupa basen är betvingande, nästan hotfull och ibland känns det som ett godståg dundrar igenom rummet. Helt otroligt faktiskt och inget man väntar sig av så här små 2-vägare. Men den här typen av extraordinär kvalitet kommer förstas med en rejäl prislapp. Så pass hög att QLN sedan i höstas finns i en enklare version men med samma DNA.

Prestige One som den heter är också den en riktig liten tungviktare med samma bas-element, något enklare diskant och men med något enklare men fortfarande direktlöst delningsfilter och med dämpade kom-

ponenter. Man har också använt sig av en kontaktplatta på baksidan då det förenklar tillverkningen.

Den avgjort största besparingen ligger i den produktionsmässigt betydligt enklare lådformen och att lådan är av 22-millimeters HDF istället för dyr Q-Board. Ändå är högtalaren ryggnäckande tung och bättre dämpad än de flesta stativhögtalare vi stött på i prisklassen.

Får man då Signature 3-ljud till halva priset? Som väntat både ja och nej. Familjelikheter rent klangligt är solklar och sett ur ett dynamiskt och frekvensmässigt omfång ger Prestige One lika mycket genuin spelglädje och säg 80-90% av den större modellens ljud. Du får ett omfång och en djupbas som verkligen trotsar ljudvolymen, men också anslagskraft och förmåga till ljudtryck som du lär få leta efter i prisklassen. Så för priset får du utan tvekan så mycket både ljud- och byggkvalitet för pengarna att du kan känna dig trygg i många år framöver.

Men har du en gång fått smak på kraften, närvaron och den skimrande rumsligheten hos Signature 3 kommer du garanterat att börja snegla på sparkontot... **H&M**

QLN Prestige One

- Pris** 25.000 kr/par
- Princip** 2-vägs basreflex
- Diskant** 1"/25 mm softdome
- Bas** 7"/18 cm kevlar
- Nominell impedans** 8 ohm
- Delningsfrekvens** Ingen uppgift
- Kontakter** 1 uppsättning
- Mått** (BxHxD) 21x36x26 cm
- Vikt** 12 kg

QLN Signature 3

- Pris** 49.000 kr/par
- Princip** 2-vägs basreflex
- Diskant** 1"/25 mm softdome
- Bas** 7"/18 cm kevlar
- Nominell impedans** 8 ohm
- Delningsfrekvens** Ingen uppgift
- Kontakter** 1 uppsättning
- Mått** (BxHxD) 27x37x37 cm
- Vikt** 12,5 kg

Info [www.qln.se](http://www qln.se), www.iconsandinavia.se